

Пленарно заседание

A9-0032/2022

22.2.2022

ДОКЛАД

относно свиващото се пространство за гражданското общество в Европа
(2021/2103(INI))

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

Докладчик: Анна-Юлия Донат

Съдържание

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	24
СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ.....	28
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ОТ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ.....	40
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ.....	41

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно свиващото се пространство за гражданското общество в Европа (2021/2103(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС) и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-долу „Хартата“),
- като взе предвид Европейската конвенция за защита на правата на човека (ЕКПЧ),
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета¹,
- като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) № 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза („Регламента относно обвързаността с условия“)²,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 20 юли 2021 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2021 г. – ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“ (СОМ(2021) 0700),
- като взе предвид насоките на Комисията от 23 септември 2020 г. относно прилагането на правилата на ЕС за определяне и предотвратяване на подпомагането на незаконното влизане, транзитно преминаване и пребиваване³,
- като взе предвид доклада на групата „Основни права и правова държава“ на Европейския икономически и социален комитет от юни 2020 г., озаглавен „Развитие на национално равнище от гледна точка на гражданското общество, 2018 – 2019 г.“,
- като взе предвид доклада на Агенцията на ЕС за основните права (FRA) от 17 януари 2018 г., озаглавен „Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU“ (Предизвикателства пред организациите на гражданското общество, работещи в областта на правата на човека в ЕС), нейните бюлетини относно последиците за основните права от пандемията от COVID-19 в ЕС, публикувани през 2020 г., както и другите нейни доклади, данни и инструменти,

¹ ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1.

² ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 1.

³ ОВ С 323, 1.10.2020 г., стр. 1.

- по-специално Европейската информационна система за основните права (EFRIS),
- като взе предвид доклада на FRA от 22 септември 2021 г., озаглавен „Protecting civic space in the EU“ (Защита на гражданското пространство в ЕС),
 - като взе предвид съвместните насоки на Бюрото за демократични институции и права на човека (БДИПЧ) на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и на Венецианската комисия от 1 януари 2015 г. относно свободата на сдружаване,
 - като взе предвид доклада на Съвета на Европа от 11 февруари 2019 г. относно свиващото се пространство за гражданското общество: въздействието върху младите хора и техните организации,
 - като взе предвид насоките на ОССЕ/БДИПЧ и на Венецианската комисия от 8 юли 2019 г. относно свободата на мирни събрания,
 - като взе предвид насоките на Организацията на обединените нации от 23 септември 2020 г. относно опазването и насърчаването на гражданското пространство,
 - като взе предвид Декларацията на ООН от 9 декември 1998 г. за правото и отговорността на лица, групи и обществени органи да насърчават и защитават общопризнатите права на човека и основни свободи,
 - като взе предвид Общ коментар № 34 на Комитета на ООН по правата на човека от 12 септември 2011 г. относно член 19: „Свобода на мнение и на изразяване“,
 - като взе предвид Общ коментар № 37 на Комитета на ООН по правата на човека от 17 септември 2020 г. относно член 21: „Правото на мирни събрания“,
 - като взе предвид Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на ООН от 25 юни 1998 г. за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда (Конвенцията от Орхус) и Решение VII/9 от 21 октомври 2021 г. относно механизъм за бързо реагиране за разглеждане на случаи, свързани с член 3, параграф 8 от Конвенцията от Орхус,
 - като взе предвид резолюции 2250 (2015), 2419 (2018) и 2535 (2020) на ООН относно младежта, мира и сигурността,
 - като взе предвид Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека от 1998 г.,
 - като взе предвид препоръката от 10 октомври 2007 г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа към държавите членки относно правния статут на неправителствените организации в Европа,
 - като взе предвид изявлението на комисаря на Съвета на Европа за правата на човека от 16 май 2019 година, озаглавено „Let’s defend LGBTI defenders“ (Да

защитим защитниците на ЛГБТИ),

- като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) от 20 март 2019 г., озаглавено „Устойчива демокрация чрез силно и многообразно гражданско общество“,
- като взе предвид становището на ЕИСК от 19 октомври 2017 г., озаглавено „Финансиране на организациите на гражданското общество от ЕС“,
- като взе предвид годишния доклад за 2020 г. на партньорските организации до платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 2 декември 2020 г., озаглавено „Стратегия за подобряване на прилагането на Хартата на основните права в ЕС“ (COM(2020) 0711),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 3 декември 2020 г., озаглавено „План за действие за европейската демокрация“ (COM(2020) 0790),
- като взе предвид своята резолюция от 3 октомври 2017 г. относно провеждането на борба със стесняването на пространството, предоставяно на гражданското общество в развиващите се държави⁴,
- като взе предвид своята резолюция от 19 април 2018 г. относно необходимостта от създаване на Инструмент за европейски ценности за подкрепа на организации на гражданското общество, които насърчават основните ценности в рамките на Европейския съюз на местно и национално равнище⁵,
- като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2018 г. относно необходимостта от всеобхватен механизъм на ЕС за защита на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права⁶,
- като взе предвид своята резолюция от 7 октомври 2020 г. относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права⁷,
- като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2020 г. относно въздействието на мерките във връзка с COVID-19 върху демокрацията, принципите на правовата държава и основните права⁸,
- като взе предвид своята резолюция от 25 ноември 2020 г., озаглавена „Укрепването на свободата на медиите: защита на журналистите в Европа, слово

⁴ ОВ С 346, 27.9.2018 г., стр. 20.

⁵ ОВ С 390, 18.11.2019 г., стр. 117.

⁶ ОВ С 363, 28.10.2020 г., стр. 45.

⁷ ОВ С 395, 29.9.2021 г., стр. 2.

⁸ ОВ С 415, 13.10.2021 г., стр. 36.

- на омразата, дезинформация и роля на платформите⁹,
- като взе предвид своята резолюция от 26 ноември 2020 г. относно положението с основните права в Европейския съюз – годишен доклад за периода 2018 – 2019 г.¹⁰,
 - като взе предвид своята резолюция от 24 юни 2021 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г.¹¹,
 - като взе предвид своята резолюция от 17 февруари 2022 г. с препоръки към Комисията относно устав на европейските трансгранични сдружения и организации с нестопанска цел¹²,
 - като взе предвид своята резолюция от 11 ноември 2021 г. относно укрепване на демокрацията и на свободата и плурализма на медиите в ЕС: неправомерно използване на действия в рамките на гражданското и наказателното право с цел заглушаване на журналистите, неправителствените организации и гражданското общество¹³,
 - като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид становището на комисията по правни въпроси,
 - като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A9-0032/2022),
- А. като има предвид, че Съюзът се основава на ценностите, залегнали в член 2 от ДЕС, и тези ценности са общи за държавите членки; като има предвид, че в член 11, параграф 2 от ДЕС и в член 15, параграф 1 от ДФЕС се подчертава значението на гражданския диалог за реализирането на целите на Съюза;
- Б. като има предвид, че организациите на гражданското общество (ОГО) са организации с нестопанска цел, независими от публични институции и търговски интереси, чиято дейност допринася за реализирането на ценностите на ЕС, заложили в член 2 от ДФЕС, и основните права; като има предвид, че ОГО могат да приемат различни форми, като например сдружения и фондации; като има предвид, че защитниците на правата на човека, активистите и неформалните групи също са ключови участници в гражданското общество;
- В. като има предвид, че междусекторният подход е от ключово значение както за разбирането, така и за успешното справяне с уязвимостите, пред които са изправени гражданите, когато участват в гражданското общество;
- Г. като има предвид, че много ОГО изпитват трудности да оцелеят и имат проблеми с финансирането, което може сериозно да попречи на тяхната ефективност и на

⁹ ОВ С 425, 20.10.2021 г, стр. 28.

¹⁰ ОВ С 425, 20.10.2021 г, стр. 107.

¹¹ Приети текстове, P9_TA(2021)0313.

¹² Приети текстове, P9_TA(2022)0044.

¹³ Приети текстове, P9_TA(2021)0451.

способността им да изпълняват мандата си;

- Д. като има предвид, че понятието гражданско пространство се отнася до правната и политическата рамка, в която хората и групите могат да участват пълноценно в политическия, икономическия, социалния и културния живот на своите общества, като упражняват правото си да изразяват мнение, правото на информация и правото да се събират, да се сдружават и да участват в диалог помежду си и с органите;
- Е. като има предвид, че свободата на мисълта и свободата на изразяване, включително в онлайн пространството, са крайъгълният камък на всяко свободно и демократично общество; като има предвид, че гражданският активизъм е основата на една наистина функционираща демокрация, в която правата на малцинствата се защитават и зачитат; като има предвид, че организациите на гражданското общество имат право да участват в политически и обществен дебат, независимо дали заетата позиция е в съответствие с държавната политика или се застъпва за промяна в закона;
- Ж. като има предвид, че свободата на сдружаване е една от необходимите основи на демократичното и плуралистично общество, тъй като позволява на гражданите да обединяват действията си в области от взаимен интерес и да допринасят за доброто функциониране на обществения живот; като има предвид, че свободата на сдружаване включва не само възможността за създаване или прекратяване на сдружение, но и способността на това сдружение да действа без необосновано вмешателство от страна на държавата; като има предвид, че способността да се търсят, осигуряват и използват ресурси е от съществено значение за функционирането на всяко сдружение; като има предвид, че забраната или прекратяването на дадено сдружение следва винаги да бъде крайна мярка и такива решения следва да подлежат на обжалване;
- З. като има предвид, че правото на мирни събрания е крайъгълен камък на демокрацията и е от решаващо значение за създаването на толерантно и плуралистично общество, в което групи с различни убеждения, практики или политики могат да съжителстват мирно; като има предвид, че при ограниченията и полицейските действия във връзка с мирните събрания трябва да се зачитат законността, необходимостта, пропорционалността и недискриминацията;
- И. като има предвид, че правото на информация е предпоставка за информиран обществен дебат и за търсене на отговорност от органите и публичните институции;
- Й. като има предвид, че в някои държави членки свободата на изразяване и достъпът до информация са ограничени, често под предлог за борба с дезинформацията във връзка с COVID-19; като има предвид, че мерките за предотвратяване на тероризма или речта на омразата не следва да водят до неправомерни ограничения на свободата на изразяване; като има предвид, че в няколко държави членки също така са били използвани стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, срещу организации на гражданското общество, защитници на правата на човека и активисти, действащи в областта на околната

среда, принципите на правовата държава, правата на ЛГБТИК + и правата на жените; като има предвид, че те оказват тежък възпиращ ефект върху свободата на изразяване и активизма на обществото;

- К. като има предвид, че свободата на сдружаване се подкошава в някои държави членки чрез реформи, които излагат организациите на гражданското общество на риск от прекратяване на регистрацията или въвеждат ненужно обременяващи административни процедури, включително, но не само, неправомерно прилагане на мерки за борба с изпирането на пари или политики, ограничаващи правото на ангажиране със застъпничество;
- Л. като има предвид, че в някои държави членки са наложени ограничения с умишлената цел да бъде ограничено гражданското пространство, които са придружени от правен, административен и фискален тормоз, инкриминиране и отрицателна реторика, насочена към стигматизиране и делегитимизиране на организациите на гражданското общество и изтощаване на капацитета им да извършват своята законна дейност; като има предвид, че словото на омразата – онлайн и офлайн – и вербалният и физическият тормоз и нападенията идват и от недържавни участници; като има предвид, че особено са изложени организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека, които работят по въпросите на принципите на правовата държава, прозрачността и корупцията, правата на жените, включително по въпросите, свързани със сексуалното и репродуктивното здраве и права, въпросите в областта на околната среда и закрилата на малцинствата и правата на ЛГБТИК +, свободата на медиите и свободата на изразяване, както и тези, които предоставят помощ на мигрантите и търсещите убежище, и тези, които участват в операциите по издирване и спасяване;
- М. като има предвид, че ограниченията на гражданското пространство в съседните държави също имат последици и въздействие върху състоянието на гражданското общество в ЕС;
- Н. като има предвид, че някои национални ОГО, които играят ролята на пазители, по-специално като се ангажират с мониторинг и докладване на нарушения на права и свободи и застъпничество и съдебни спорове, са специално подложени на ограничения, ответни мерки и наблюдение;
- О. като има предвид, че положението на защитниците на правата на ЛГБТИК + в Европа беше описано като тревожно от комисаря по правата на човека на Съвета на Европа, който съобщи за няколко случая на онлайн и офлайн тормоз, насилствени нападения, кампании на омраза и заплахи за смърт в държави членки и съседни държави; като има предвид, че тази тенденция е взаимосвързана със създаването на изкупителна жертва в лицето на други малцинствени групи и противоречи на принципа, че всеки човек се ражда равен по достойнство и права;
- П. като има предвид, че добрите отношения между държавата и нейните граждани предполагат, че всички граждани, включително децата и младите хора, следва да могат да участват в обсъждането и оказването на влияние върху публичните политики; като има предвид, че демокрациите ще просперират само ако всеки

вярва в демократичните системи и ако гражданите считат институциите за надеждни;

- P. като има предвид, че някои държави членки са поставили ограничения върху способността на ОГО да участват в политически дейности; като има предвид, че в други държави членки обвиненията, че ОГО са политически организации, са се превърнали в инструменти за тяхното стигматизиране и делегитимизиране; като има предвид, че делегитимизирането на ОГО в някои държави членки може да изглежда свързано с клеветнически кампании, организирани от държавата или медиите; като има предвид, че организациите на гражданското общество съобщават за дискриминационни и ограничителни практики на финансиране в някои държави членки;
- C. като има предвид, че в някои държави членки са приети политики и практики, които създават възпиращ ефект върху гражданското пространство, с цел постигане на автоцензура и възпиране на гражданските участници да упражняват правата си; като има предвид, че подобни политики често съчетават неясни разпоредби, оставящи голяма свобода на преценка на публичните органи, и несъразмерно високи санкции; като има предвид, че самата перспектива за тяхното прилагане може да е достатъчна, за да предизвика автоцензура, без в действителност да е необходимо те да бъдат приложени;
- T. като има предвид, че в повечето държави членки правото на мирни събрания е ограничено поради необходимите правила за социално дистанциране; като има предвид, че през последните години някои държави членки приеха закони, ограничаващи правото на мирни събрания, и установиха изисквания за разрешение и уведомяване; като има предвид, че в някои държави членки правомощията на правоприлагащите органи се увеличават, което поражда опасения относно тяхната необходимост и пропорционалност;
- У. като има предвид, че в някои държави членки законодателството за извънредни ситуации в отговор на здравната криза е използвано като претекст за произволно ограничаване на основните права и свободи и репресия срещу гражданското общество и други гласове на несъгласие; като има предвид, че в някои случаи е установено, че тези мерки не отговарят на изискванията за необходимост, пропорционалност, времеви ограничения и недискриминация, което означава, че каквито и да било ограничения на основните права и свободи, произтичащи от тези мерки, не могат да се считат за легитимни и законни; като има предвид, че въпреки тяхната роля на място, организациите на гражданското общество не бяха консултирани при разработването на мерките за извънредни ситуации;
- Ф. като има предвид, че разпространението на пандемията от COVID-19 доведе до безпрецедентна ангажираност на ОГО в предоставянето на решения на пандемията и предоставянето на подкрепа на хора в уязвими ситуации; като има предвид, че младежките организации имаха положително въздействие по време на пандемията в борбата с дезинформацията и укрепването на доверието в публичните институции; като има предвид, че дългосрочното адекватно финансиране и институционалната подкрепа за гражданското общество имат добавена стойност по време на криза;

- Х. като има предвид, че появата на неправителствени организации, основани от правителството, които са предназначени винаги да подкрепят политическата легитимност на управляващите и да подкрепят правителството в обществените дебати и в неговите политически цели, като същевременно се представят за изразители на независимо мнение, представлява една от най-сериозните форми на нападение срещу ОГО, застрашаваща тяхното съществуване чрез подкопаване на активното гражданство и лишаваша ги от публично финансиране;
- Ц. като има предвид, че въпреки че организациите на гражданското общество все повече извършват икономически дейности и допринасят за социалната икономика, не са предприети законодателни стъпки за отключване на дейността им на равнището на ЕС; като има предвид, че въпреки конкретната съдебна практика на Съда на Европейския съюз, принципът на недискриминация и свободното движение на капитали по отношение на трансграничните дарения все още не се прилагат навсякъде в държавите членки;
- Ч. като има предвид, че участието на ОГО в разработването на законодателство и политика следва да бъде улеснено от политически рамки, които им позволяват да участват в диалог с публичните органи; като има предвид, че въпреки че е постигнат напредък както на национално равнище, така и на равнището на ЕС, гражданският диалог все още често остава *ad hoc* процес;
- Ш. като има предвид, че в някои държави членки чуждестранното финансиране е обект на правни и политически атаки; като има предвид, че ограниченията, наложени на организациите на гражданското общество, получаващи чуждестранно финансиране, са в противоречие с правото на Съюза, а именно член 63 от ДФЕС относно свободното движение на капитали и Хартата на основните права на Европейския съюз; като има предвид, че по дело C-78/18¹⁴ Съдът на ЕС постанови, че законът, във връзка с който той е сезиран, нарушава свободното движение на капитали и свободата на сдружаване;
- Щ. като има предвид, че Съюзът пое по пътя на определен процес в контекста на Европейския зелен пакт и цифровата трансформация; като има предвид, че този процес ще изисква стабилно гражданско пространство, което да позволява на гражданите и засегнатите общности да изразяват своите интереси, да обсъждат политически решения и да постигат нови социални договори;
1. потвърждава решаващата роля на организациите на гражданското общество за реализирането и защитата на ценностите на Съюза, посочени в член 2 от ДЕС, както и за формулирането и прилагането на правото, политиките и стратегиите на ЕС, включително борбата с изменението на климата, цифровата трансформация и възстановяването от пандемията от COVID-19; подчертава техния ключов принос за един информиран обществен дебат, формулиране на стремежите в обществото, даване на глас на уязвимите и маргинализираните хора, осигуряване на достъп до услуги от критично значение, предоставяне на експертен опит в изготвянето на политиките, насърчаване на активно гражданство, роля като училища за демокрация и незаменими пазители, упражняващи демократичен контрол върху

¹⁴ Решение на Съда на Европейския съюз от 18 юни 2020 г. по дело Европейска комисия/Унгария, ECLI:EU:C:2020:476.

държавните институции и гарантиращи отчетност за обществените действия и използването на публични средства; поради това признава, че гражданското пространство е неразделна част от демокрацията, принципите на правовата държава и основните права; подчертава, че поради това Съюзът следва да се ангажира със запазването и развитието на гражданското пространство на местно, регионално, национално и европейско равнище;

2. подчертава, че за да процъфтяват организациите на гражданското общество, гражданското пространство трябва да бъде благоприятна и безопасна среда, свободна от неправомерна намеса, сплашване, тормоз и възпиращи ефекти от държавни и недържавни участници; припомня на държавите членки тяхното положително задължение да гарантират благоприятна среда за ОГО, включително достъп до прозрачни механизми за финансиране и механизми за граждански диалог, в съответствие с международните стандарти в областта на правата на човека относно свободата на сдружаване, изразяване и събрания, както е потвърдено и в Хартата на основните права на Европейския съюз; подчертава значението на медийния плурализъм, за да могат ОГО да достигнат до общественото мнение и следователно да допринесат за обществения дебат;
3. предупреждава за влошаването на гражданското пространство в целия ЕС с политики, възпрепятстващи дейността на ОГО, техния достъп до устойчиво финансиране и способността им да участват във вземането на решения; осъжда всякаква форма на тормоз, оклеветяване, стигматизиране, инкриминиране и търсене на изкупителни жертви в лицето на организациите на гражданското общество; подчертава как тези действия застрашават активното гражданство и изразяването на критични гласове, като по този начин подкопават обществения дебат и следователно самите основи на демокрацията;
4. отбелязва, че пандемията от COVID-19 допълнително засили много от съществуващите предизвикателства, пред които са изправени ОГО, както се вижда от доклада на Агенцията за основните права от 2021 г., в който се констатира, че 57% от националните и местните организации са заявили, че положението „се е влошило“ или „се е влошило значително“ в сравнение с предходните години; отбелязва със загриженост, че някои правителства се възползваха от пандемията, за да намалят гражданското пространство и да приемат противоречиви и дискриминационни закони, които не винаги бяха свързани с пандемията, докато способността на обществото да се мобилизира беше ограничена, включително способността за участие в обществен дебат и свободата на словото, събранията и сдруженията;
5. изразява съгласие с Комисията, че когато пространството за действие на гражданското общество се свива, това е знак, че са застрашени принципите на правовата държава; приветства факта, че Комисията е поставила под наблюдение средата за гражданското общество като част от годишния доклад за върховенството на закона, който правилно посочва, че върховенството на закона не може да функционира без жизнено гражданско общество, работещо в сигурна и благоприятна среда; поради това настоятелно призовава Комисията да засили и структурира своя мониторинг на положението на гражданското пространство в държавите членки чрез създаване на „Индекс на европейското гражданско

пространство“ , основан на съществуващите рамки за измерване на гражданското пространство, и чрез посвещаване на пълноправна глава за гражданското пространство, включваща препоръки по държави, в годишния доклад относно върховенството на закона, която също следва да обхваща изцяло основните права; настоятелно призовава Комисията да използва системно докладите на Агенцията на ЕС за основните права и да търси от нея методологични съвети;

6. приветства признаването от страна на Комисията на значението на гражданското общество в редица политики и стратегии и програми за финансиране на ЕС; подчертава обаче, че фрагментирият характер на този подход води до слабо действително подобряване на положението на ОГО на място;
7. поради това настоятелно призовава Комисията да приеме всеобхватна стратегия за гражданското общество за защита и развитие на гражданското пространство в рамките на Съюза, която интегрира всички съществуващи инструменти, запълва пропуските в мониторинга, подкрепата и закрилата и дава истинско политическо признание на решаващата роля, която играят ОГО за реализирането на демократичните ценности и политики, като същевременно обвързва ясно инструментите за наблюдение и докладване с механизмите на ЕС за осигуряване на съблюдаване, за да се гарантират навременни и ефективни последващи действия; призовава Комисията да проучи инициативи за укрепване на мрежите за подкрепа, достъпни за ОГО;
8. счита, че стратегията за гражданското общество следва да очертае набор от конкретни мерки, които ще защитават и укрепват гражданското пространство, включително чрез:
 - а) въвеждане на минимални стандарти за правна и административна среда за гражданското общество;
 - б) въвеждане на устав на европейските трансгранични сдружения и организации с нестопанска цел;
 - в) създаване на точки за контакт между европейските институции и гражданското общество;
 - г) осигуряване на последователен достъп до политически дебати и определяне на дневния ред на равнището на Съюза в съответствие с Договорите на ЕС и процедурните правила на институциите на ЕС;
 - д) засилване на достъпа до мониторинг на политиките на Съюза и изпълнението на бюджета на Съюза;
 - е) разширяване на гъвкавия достъп до финансирането от Съюза;
9. призовава Съвета и Комисията да гарантират съгласуваност на вътрешните и външните политики на Съюза, що се отнася до защитата и благоприятните условия за гражданско пространство, включително чрез приемане на вътрешни насоки за защитниците на правата на човека, които да съответстват на тези, приложими за външната дейност на ЕС;

Благоприятна регулаторна и политическа среда без възпиращи ефекти, заплахи и нападения

10. подчертава, че способността на организациите на гражданското общество да действат зависи от наличието на благоприятна правна и политическа среда, по-специално от упражняването на свободата на сдружаване, на мирни събрания и на изразяване и правото на участие на обществеността; настоятелно призовава държавите членки да гарантират упражняването на тези права в съответствие с европейското и международното право и стандарти, включително Европейската конвенция за правата на човека, препоръката от 28 ноември 2018 г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа към държавите членки относно необходимостта от засилване на защитата и насърчаването на пространството на гражданското общество в Европа, Международния пакт за граждански и политически права, Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека и насоките на ООН относно защитата и насърчаването на гражданското пространство, както и да се възползват от възможността да искат становища от Венецианската комисия относно планирани законодателни актове;
11. припомня значението на независимата, безпристрастна, професионална и отговорна журналистика за информиране относно дейностите на ОГО както в частните, така и в публичните медии, както и значението на достъпа до публична информация като ключови стълбове на демократичните държави, които се основават на принципите на правовата държава;
12. изразява съжаление във връзка с нарастващата концентрация на собствеността върху медиите за сметка на плурализма, независимостта и справедливото публично представителство на идеите и действията на ОГО; припомня, че независимата и отговорна журналистика, както и достъпът до плуралистична информация са ключови стълбове на демокрацията и че действията и приносът на гражданското общество са жизненоважни за процъфтяването на всяка демокрация; призовава държавите членки да гарантират и поддържат независимостта на медиите от политически и икономически натиск, да гарантират медиен плурализъм и да осигуряват прозрачност; призовава Комисията да предложи единни за ЕС правила за собственост върху медиите в допълнение към правилата за прозрачност на собствеността върху медиите като минимални изисквания в рамките на предстоящия законодателен акт за свободата на медиите, с цел укрепване на медийния плурализъм;
13. счита, че приносът на организациите на гражданското общество за единния пазар и социалната икономика, както и тяхната роля в реализирането на политиките и ценностите на ЕС, заложи в член 2 до ДЕС, е силен аргумент за премахване на пречките пред дейността им на равнището на ЕС; поради това призовава Комисията да реагира адекватно с мерки, в т.ч. законодателни предложения, за да се постигне тази цел; подчертава, че такова законодателство не само ще осигури основна защита за ОГО, но и би могло да създаде еднакви условия на конкуренция, позволяващи им да използват пълния си потенциал;
14. призовава Комисията да включи систематична проверка на гражданското пространство в своите оценки на въздействието, като предостави ясни критерии за

това какво представлява едно благоприятно пространство за гражданското общество, въз основа на международни стандарти за свободата на сдружаване, изразяване и събрания и както е потвърдено в Хартата на основните права на Европейския съюз, за да предотврати отрицателно въздействие на планираното законодателство върху гражданското пространство; призовава Комисията, в сътрудничество с гражданското общество, да въведе необходимите предпазни мерки и да изготви насоки за прилагането от страна на държавите членки, когато бъдат установени рискове;

15. призовава Комисията също така да преразглежда и наблюдава прилагането на правото на ЕС, за да гарантира, че то няма отрицателно въздействие върху гражданското пространство, и да предоставя необходимите средства за правна защита, ако това е така; призовава държавите членки да приемат подобни средства за правна защита на национално равнище;
16. призовава Комисията да използва правомощията си съгласно Договорите, за да предложи законодателство на ЕС за запълване на пропуските и за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени участниците от гражданското общество в целия Съюз, включително минимални стандарти за регистрирането, операциите и финансирането на ОГО и процесуални гаранции срещу стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и да предостави насоки как да се използва правото на ЕС за по-добра защита на гражданското общество;
17. счита, че един статут на транснационални асоциации и организации с нестопанска цел в ЕС би могъл да осигури допълнителен слой на защита на ОГО, изправени пред неправомерни пречки пред тяхното създаване и дейност;
18. призовава държавите членки да зачитат и улесняват упражняването на правото на мирни събрания, което може да бъде ограничавано само при спазване на принципите на необходимост и пропорционалност, в съответствие с приложимото законодателство; предупреждава срещу разширяването на правомощията на правоприлагащите органи в контрола на събранията в някои държави членки; осъжда всяка прекомерна употреба на сила срещу протестиращите, както и тяхното инкриминиране, наказателно преследване и наблюдение; призовава държавите членки незабавно да отменят законите и разпоредбите, които засилват използването на насилие спрямо протестиращите и ограничават свободата на участие в протест; призовава Комисията да издаде насоки за защита на свободата на мирни събрания както по време на извънредни здравни ситуации, така и в нормални времена;
19. отбелязва, че от началото на пандемията значителна част от дейностите на гражданското общество се прехвърли онлайн; призовава Комисията и държавите членки да гарантират свободата на изразяване, да се борят срещу всяка форма на слово на омразата и да повишават осведомеността относно словото на омразата и рисковете, които то поражда за демокрацията и отделните лица, включително по-специално в онлайн социалните мрежи;
20. предупреждава за пагубното въздействие на политиките и реториката, които

създават възпиращ ефект върху гражданското пространство; настоятелно призовава Комисията да превърне анализа на възпиращите ефекти в ключов аспект на своя годишен доклад относно върховенството на закона, да използва като основа дело С-78/1810, за да оспорва мерките, имащи възпиращ ефект върху упражняването на правата по Хартата, когато подобни подходи са възможни, и да иска налагане на временни мерки за избягване на необратими вреди, докато тече съдебен контрол;

21. осъжда факта, че представители на ОГО в някои държави членки са изправени пред физически и словесни нападения, тормоз и сплашване както в онлайн, така и в офлайн форми като пряк резултат от тяхната работа; освен това изразява съжаление, че последиците за психичното здраве, пред които са изправени тези представители, могат да включват емоционално изтощение, депресия, „травма поради оказване на помощ“ и „умора на състраданието“ и че психологическото въздействие, което работата може да окаже върху представителите на ОГО, не е достатъчно проучено; подчертава, че децата и младите хора са особено уязвими, тъй като е възможно те да не съобщават за актове на омраза и тормоз поради липса на познания относно определението за тормоз и как и с кого да се справят с проблема;
22. осъжда всички заплахи и нападения, извършени срещу организации на гражданското общество и защитници на правата на човека от страна на държавни и свързани с държавата субекти, включително отрицателна и стигматизираща реторика, търсене на изкупителни жертви и правен, съдебен, административен и фискален тормоз, и осъжда неспособността на държавните субекти да защитават организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека от подобни нападения и заплахи; осъжда също така всички случаи на нападения и заплахи, извършени от недържавни участници, включително, но не само стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността;
23. изразява загриженост поради ниската степен на докладване за нападения и заплахи срещу организации на гражданското общество на национално равнище; настоятелно призовава държавите членки недвусмислено да осъдят подобни действия, да приемат превантивни и ефективни мерки и систематично, бързо, задълбочено, независимо и безпристрастно да разследват всички свързани твърдения, както и да инвестират в програми за обучение, за да може органите да могат да се справят по-добре с подобни случаи; призовава Комисията да подпомогне тези процеси, като предостави препоръки и улесни обмена на най-добри практики;
24. подчертава, че доброто сътрудничество между гражданското общество, полицията и съответните институции е от ключово значение за справяне с уязвимостите и намиране на най-добри практики в защитата на активистите, гражданското общество и самата демокрация;
25. изразява дълбока загриженост относно нарасналото насилие и омраза, насочени към организации и активисти, работещи с религиозни малцинства или с антирасизъм, феминизъм и правата на ЛГБТИК+ лицата;

26. припомня, че превръщането в изкупителна жертва на организациите на гражданското общество, работещи по въпросите на правата на жените и с малцинства и уязвими групи, като например ЛГБТИК+ лицата, не е изолирано събитие, а функционира като преднамерено и постепенно разграждане на основните права, които са защитени в член 2 от ДЕС, което представлява част от по-широк политически дневен ред за кампании, обявяващи се срещу равенството между половете; призовава държавите членки да бъдат особено предпазливи по отношение на инициативи, които се опитват да отменят придобитите права, предназначени да предотвратят и защитават лицата от дискриминация и да насърчават равенството;
27. призовава Комисията да включи позовавания на нападения срещу защитници на правата на човека в своите доклади съгласно Рамковото решение относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия, когато наблюдава и оценява правилата и инструментите на ЕС за защита на правата на жертвите на престъпления и когато преразглежда разпоредбите на ЕС относно борбата с речта на омразата и престъпленията от омраза;
28. отбелязва, че в момента Съюзът не разполага с ефективни процедури за осигуряване на адекватна реакция, когато организациите на гражданското общество съобщават, че са застрашени демократичните стандарти и гражданското пространство в държавите членки; призовава за създаване на механизъм на ЕС за предупреждение, който да позволява на организациите на гражданското общество и на защитниците на правата на човека да докладват за атаки срещу гражданското общество, да регистрират сигнали, да картографират тенденциите и да предоставят своевременна и целенасочена подкрепа на жертвите; счита, че подобен механизъм също така би подобрил докладването на равнището на Съюза, би осигурил принос за годишната оценка на Комисията относно принципите на правовата държава и би допринесъл за подобряване на обмена на информация с европейската общественост като цяло;
29. изразява дълбоко съжаление във връзка с отказа на Комисията и на Съвета за инициативата на Парламента за създаване на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права, който да се урежда от междуинституционално споразумение между Парламента, Комисията и Съвета; припомня, че наблюдението на гражданското пространство е дълбоко свързано с демокрацията и основните права и че един механизъм за наблюдение на ценностите по член 2 от ДЕС е най-добрият инструмент за цялостен подход в това отношение;
30. настоятелно призовава Комисията да използва изпълнителните си правомощия срещу държави членки, които неправомерно ограничават гражданското пространство в нарушение на законодателството на ЕС, включително чрез производства за установяване на нарушение, уредбата за укрепване на принципите на правовата държава, новия регламент за обвързаност с условия и процедурата, предвидена в член 7 от ДЕС; призовава Комисията да гарантира активно участие на гражданското общество и значим принос към тези процеси, както и да гарантира, че законните интереси на крайните получатели и бенефициенти са надлежно защитени;

31. поддържа становището, че държавите членки не следва да криминализират или по някакъв друг начин да оказват неблагоприятно въздействие върху регистрирането, операциите, финансирането и трансграничното движение на организации на гражданското общество (ОГО); във връзка с това изразява загриженост относно тълкуването в някои държави членки на разпоредбите на ЕС, което би могло да доведе до криминализиране на дейностите на ОГО и защитниците на правата на човека, по-специално в областта на миграцията, често в противоречие с насоките на Комисията; призовава държавите членки да сложат край на неправомерното криминализиране и наказателно преследване на дейностите по търсене и спасяване и настоятелно призовава Комисията активно да наблюдава и да предприема действия срещу съответните държави членки в това отношение; също така отново заявява, че всички участници, които се занимават с мигранти по хуманитарни причини и участват в дейности по издирване и спасяване, трябва да спазват общите принципи на международното право и правото в областта на правата на човека, както и приложимото европейско и национално законодателство, което зачита тези принципи;

Устойчив и недискриминационен достъп до ресурси

32. отбелязва, че предизвикателствата, пред които са изправени организациите на гражданското общество по отношение на финансирането, включват липса на достатъчно източници на финансиране, обременителни административни процедури за достъп до финансиране, липса на прозрачност и справедливост при разпределението на финансирането и ограничителни критерии за допустимост;
33. посочва заключенията в Резолюция 2535 на ООН (2020 г.), а именно, че по-активното участие на младите хора е от ключово значение за създаването и съхранението на мирни общества;
34. подчертава важния и положителен принос, който младите хора могат да имат и имат за усилията за демократични и мирни общества; във връзка с това призовава държавите членки да увеличат инвестициите в младите хора и младежките организации; освен това призовава за адекватно финансиране за програмата „Еразъм+“, като подчертава ролята ѝ в създаването на една демократична Европа;
35. настоятелно призовава Комисията да идентифицира съществуващите пречки и да предложи всеобхватен набор от мерки и препоръки за гарантиране на дългосрочно предвидимо, адекватно и даващо възможности финансиране за организациите на гражданското общество, включително финансиране на техните оперативни дейности, свързани със застъпничество и наблюдение; подчертава, че финансирането от ЕС за организации на гражданското общество следва да избягва бюрокрацията;
36. счита, че откритостта и прозрачността са от ключово значение за установяване на отчетност и обществено доверие в ОГО, стига те да изпълняват целта за гарантиране на легитимен обществен контрол и изискванията за докладване да останат необходими и пропорционални; осъжда всяка злоупотреба с мерките за прозрачност с цел стигматизиране на определени организации на гражданското общество;

37. подчертава значението на осигуряването на допълнителни източници на финансиране, включително от публични институции на всички равнища, частни, благотворителни и индивидуални донори, членски внос и приходи, генерирани от икономически дейности, както и от местни, регионални и национални източници, тъй като това би могло да помогне на ОГО да бъдат устойчиви на всякакви потенциални правителствени ограничения върху външното финансиране; призовава държавите членки и ЕС да подобряват правната среда за организациите на гражданското общество и да облекчават условията за достъп до различни източници на финансиране, включително частно и чуждестранно финансиране; подчертава, че публичното финансиране следва да обхваща всички видове дейности на гражданското общество, включително застъпничество, съдебни спорове и дейности по наблюдение, образование и повишаване на осведомеността, предоставяне на услуги и изграждане на капацитет и коалиции, които насърчават и защитават ценностите на Съюза, посочени в член 2 от ДЕС; призовава държавите членки и ЕС да надхвърлят финансирането на проекти и да осигуряват финансиране за основна инфраструктура и многогодишни цикли на финансиране, за да се гарантира устойчивостта на гражданското общество;
38. осъжда всяка форма на политически или по друг начин мотивирана дискриминация при разпределянето на публични средства и следващия от това възпиращ ефект; призовава държавите членки да осигурят ясни, прозрачни и недискриминационни процедури в това отношение; осъжда всяка форма на ограничения на достъпа до финансиране, особено тези, които са насочени към организациите на гражданското общество и активистите, работещи за защита на правата на жените, ЛГБТИК + лицата, малцинствата, мигрантите и бежанците;
39. подчертава, че тематичните кампании на организациите на гражданското общество не следва да бъдат обект на ограничения на финансирането под предлог, че се припокриват с избори и други политически кампании; отбелязва, че често средствата на разположение за ОГО изискват съфинансиране, което на свой ред означава, че бенефициентът трябва да привлече част от необходимите средства от други източници, което би могло да бъде пагубно за проекта или за дейностите на организацията; поради това счита, че делът на изискваното съфинансиране следва да бъде разумно ограничен и че следва да се вземат предвид различни средства за монетизация;
40. изразява съжаление относно възлагането на ОГО от страна на публичните органи на дейности по обществени услуги в области като жилищно настаняване, здравеопазване, образование и убежище, което надхвърля балансираното сътрудничество на публичните органи с организации с нестопанска цел, които имат добър опит в работата със и за засегнатите лица, и не е подкрепено с достатъчно допълнителни ресурси; подчертава, че подобни практики на възлагане на дейности използват ресурсите на гражданското общество за изпълняване на отговорности на държавите и не оставят така необходимото пространство за публично участие на ОГО чрез застъпничество, стратегически съдебни спорове и обществено образование;
41. изразява сериозна загриженост относно появата на неправителствени организации, основани от правителството, и свързаните с тях дискриминационни

и често непрозрачни практики на публично финансиране; предупреждава за тяхното пагубно въздействие върху демокрацията и многообразието в гражданското общество, както и върху възприеманата легитимност на ОГО и следователно върху желанието на гражданите да се ангажират с активно гражданство; призовава държавите членки да разследват и да предприемат действия срещу групите, подбуждащи омраза в нарушение на приложимите правни правила; подчертава, че те могат да изкривят обществения дебат, което може да накърни самата тъкан на демокрацията;

42. настоятелно призовава Комисията да определи условия и процедури, за да гарантира, че средствата на ЕС, предназначени за гражданското общество, независимо дали при пряко или съвместно управление, се отпускат само на организации, които са строго независими от всяко правителство и се придържат напълно към ценностите на ЕС, определени в член 2 от ДЕС; настоятелно призовава Комисията да разгледа твърденията за дискриминационно разпределение на финансирането от ЕС за организациите на гражданското общество и да предприеме подходящи мерки, за да гарантира, че финансирането от ЕС не подкрепя неправителствени организации, основани от правителството;
43. приветства приемането на програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ с увеличен бюджет от 1,55 милиарда евро за периода 2021 – 2027 г. и признава, че това е смислен отговор на предизвикателствата, пред които е изправено гражданското общество в ЕС, и първа стъпка към създаването на по-системна рамка за подпомагане на ОГО в ЕС; призовава Комисията активно да се консултира с организациите на гражданското общество при определянето на работните програми и механизмите за финансиране, за да се гарантира прозрачност, гъвкавост и удобство за ползване; приветства механизмите за вторично отпускане на безвъзмездна помощ в направление „Ценности на Съюза“; подчертава значението на осигуряването на достатъчно финансиране за дейности по наблюдение, застъпничество и съдебни спорове, както и за изграждане на капацитет, тъй като те насърчават приноса на ОГО за защита на ценностите на ЕС и основните права; призовава Комисията да гарантира, че финансирането е предназначено за подпомагане на организациите на гражданското общество при изпълнението на задачите и ролите, които са им възложени в различните и секторни политики; призовава за специално спешно финансиране и практическа подкрепа за гражданските участници и защитниците на правата на човека, които са изложени на риск от нарушаване на техните основни права;
44. призовава Комисията да удвои усилията си за насърчаване на участието на ОГО в програмата „Граждани, равенство, права и ценности“ и други централно управлявани фондове, включително чрез по-нататъшно опростяване, по-гъвкави критерии за допустимост и целенасочена информация и обучение; призовава Комисията да засили мониторинга на практиките в държавите членки и да предостави препоръки за засилване на участието на ОГО в програми под съвместно управление; призовава Комисията да приобщава по-успешно и да обучава организации на гражданското общество в наблюдението на изразходването на средства на ЕС на равнище държави членки;
45. счита, че бюджетната подкрепа за ОГО следва не само да бъде планирана, но и да

бъде насърчавана и подкрепяна във всички програми на ЕС; изразява съжаление, че европейският пакет за възстановяване не е насочен конкретно към организации на гражданското общество, наред с предприятията и малките и средните предприятия; призовава Комисията и държавите членки да гарантират, че организациите на гражданското общество участват в изпълнението и мониторинга на националните планове за възстановяване и устойчивост и на други фондове при споделено управление, и да проверяват дали националните планове за възстановяване подкрепят нуждите от финансиране на организациите на гражданското общество; призовава Комисията да гарантира, че ОГО не са неблагоприятно засегнати от оттеглянето на финансирането съгласно Регламента относно обвързаността с условия или съгласно условията, заложили във фондовете и програмите по многогодишната финансова рамка или Механизма за възстановяване и устойчивост, които превръщат зачитането на принципите на правовата държава и принципа на недискриминация в предпоставка за получаване на финансиране чрез предоставяне на специфични условия за насочване на финансиране към ОГО, приспособени към средата, в която извършват дейност;

46. настоятелно призовава Комисията да гарантира, че средствата на ЕС се отпускат само на организации, които са строго независими от всяко правителство и се придържат напълно към ценностите на ЕС;
47. осъжда опитите на някои държави членки да наложат ограничения на чуждестранното финансиране и свързаните политически послания, които са обнародвали, и мерките, които са предприели с цел стигматизиране и тормоз на организациите на гражданското общество; припомня, че Съдът на ЕС установи, че те нарушават свободното движение на капитали и свободата на сдружаване; призовава Комисията да продължи да открива процедури за установяване на нарушение в това отношение и системно да прилага временни мерки; призовава Комисията да направи картографиране на ограниченията за чуждестранно финансиране в Съюза, зада гарантира, че принципите, потвърдени от Съда на ЕС, се спазват ефективно във всички държави членки;
48. подчертава значението на данъчните стимули за насърчаване на частни дарения; насърчава държавите членки да доразвият подобни схеми; призовава Комисията да очертае най-добрите практики и да изготви препоръки; признава значението на спазването на националните правила в областта на данъчното облагане и борбата с изпирането на пари от страна на ОГО, но подчертава, че с тези правила и прозрачността на финансирането като цяло не може да се злоупотребява, за да се възпрепятства дейността на ОГО или да се създава възпиращ ефект, засягащ техните членове и донори;
49. припомня, че международните стандарти за свобода на сдружаване изискват от органите да прилагат презумпция в полза на свободата на ОГО да търсят и получават финансиране от всякакви източници, както и за законността на техните дейности, като ограничения са възможни, ако са предвидени от закона, преследват една или повече легитимни цели и ако са необходими в едно демократично общество за постигането на въпросните цели;
50. призовава Комисията да изготви насоки относно принципа на недискриминация и

свободното движение на капитали, прилагани спрямо трансграничните дарения; подчертава, че едно хармонизиране на определението за „обществена полза“ би позволило взаимно признаване и равно третиране по отношение на трансграничните дарения и ползите, свързани със статута „в обществена полза“; призовава за определение на понятието „обществена полза“ на равнището на ЕС, тъй като това би насърчило трансграничните дарения, доколкото ще даде възможност за взаимно признаване на статута „в обществена полза“ и равно третиране по отношение на свързаните предимства; приканва Комисията да определи мерки за премахване на пречките пред трансграничната филантропия и да гарантира равно третиране на трансграничните дарения в съответствие с решенията на Съда на ЕС;

Граждански диалог и участие в изготвянето на политики

51. подчертава значението на гражданския диалог за информираното изготвяне на политики и подчертава, че ОГО играят ключова роля като посредници между гражданите и органите на всички равнища, като гарантират структуриран диалог; подчертава важната роля на ОГО в постоянния контакт с гражданите, включително с маргинализираните или уязвимите групи, и признава техния експертен опит, предоставя им ключова роля в гражданския диалог и поставя акцент върху тяхната роля за овластяването на тези, които са най-отдалечени, да участват и изразяват своите опасения, като същевременно упражняват демократичен контрол и гарантират отчетност за публичните действия;
52. приветства положителните стъпки, предприети в някои държави членки, с нови стратегии за граждански диалог и консултативни комитети на гражданското общество; осъжда обаче практиките, умишлено възпрепятстващи участието на ОГО, като изключването им от обществени процеси, прибягването до непрозрачни универсални закони и ускорени парламентарни процедури, заобикалящи задълженията за консултации и обсъждания;
53. припомня, че спешността на мерките, свързани с COVID-19, често пъти е ограничавала допълнително достъпа на ОГО до вземането на решения; отбелязва обаче усилията, положени за противодействие на това в редица държави членки;
54. изразява съжаление, че гражданският диалог често остава ad hoc процес; призовава държавите членки да разработят последователни рамки на политиките, които да гарантират структурирани, предвидими и дългосрочни процеси, приобщаващо участие и систематичен преглед, както и да отпускат подходящи средства, включително за обучение на съответните длъжностни лица; призовава Комисията да предостави препоръки, изготвени в тясно сътрудничество с гражданското общество, въз основа на анализите на съществуващите практики;
55. счита, че всички институции на ЕС следва да преразгледат условията си за работа с ОГО в съответствие с член 11 от ДЕС, за да осигурят открит, прозрачен, смислен и редовен диалог с организациите на гражданското общество, наравно с другите заинтересовани страни; приканва Комисията да обмисли представяне на междуинституционално споразумение относно гражданския диалог между всички основни институции, обхващащо всички области на политиката на Съюза, както и

пресичащи се процеси, като например състоянието на Съюза или Конференцията за бъдещето на Европа;

56. счита в това отношение, че председателят на Парламенти би могъл също така да определи един от своите заместник-председатели, който да провежда открит, прозрачен и редовен диалог с организациите на гражданското общество; насърчава политическите групи да създават свои собствени структури за граждански диалог;
 57. призовава по-специално Комисията в своите консултативни процеси да възстанови баланса между представители на корпоративни интереси и представители на други интереси, като права на работниците, социални права и опазване на околната среда, и да гарантира мерки срещу нелоялни практики на лобиране, които не са съвместими със справедливия и прозрачен диалог;
 58. призовава държавите членки, институциите на ЕС като цяло и Комисията по-специално да осигурят тясна консултация с гражданското общество по време на подготовката или прегледа на законодателството, което потенциално засяга гражданското пространство и свободи;
 59. отбелязва възлагането на отговорност на един от заместник-председателите на Комисията да поддържа открит, прозрачен и редовен диалог с гражданското общество; подчертава, че гражданският диалог следва да бъде допълнително развит; приканва Комисията по-специално да обмисли създаването в рамките на всяка генерална дирекция на конкретни звена за контакт, за да се даде възможност на гражданското общество да бъде в тесен контакт със заместник-председателя на Комисията; счита, че е от ключово значение на широк кръг от организации на гражданското общество да бъде отредена важна роля чрез прозрачен процес на подбор в експертните групи и консултативните форуми, подпомагачи Комисията, и да се поставя акцент върху ОГО, които говорят от името на уязвими и слабо представени групи;
 60. призовава Комисията да използва определянето на националните програми за изпълнение на фондовете на ЕС и прилагането от държавите членки на стратегиите и плановете за действие на ЕС, за да насърчи държавите членки да въведат ефективни механизми за граждански диалог и участие на ОГО; призовава за засилване на участието на гражданското общество в процеса на европейския семестър и в мониторинга на европейския пакет за възстановяване;
 61. приветства Европейската година на младежта като възможност за по-нататъшно насърчаване на гражданското участие и диалога в демократичното общество;
 62. поема ангажимент да гарантира действително проследяване на този доклад и призовава Комисията и Съвета да поемат същия ангажимент;
-
- ○
63. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на

Съвета и на Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

В настоящия доклад се разглежда отдавна назрялото политическо признание на равнището на ЕС на основната роля на гражданското общество във функционирането на плуралистичните и демократичните общества и нарастващите предизвикателства, както и нападенията, пред които са изправени организациите на гражданското общество и по-широкото гражданско общество, включително защитниците на правата на човека в целия Европейски съюз.

В резултат на широкия им спектър от дейности, които ги вграждат в обществото, включително образование, застъпничество и представителство или тяхната функция на доставчици на услуги и подкрепа на гражданите, гражданските участници играят решаваща роля за насърчаването, наблюдението и защитата на основните права и принципите на нашите демократични общества, без да търсят политическа власт за себе си. Близостта им до хората и общностите им позволява да наблюдават ефектите от публичните политики и политическия дебат върху живота на гражданите и да стават свидетели на дискриминация и несигурност. Когато основните права, демократичните принципи или върховенството на закона са подкопани или подложени на атаки, те играят ключова роля за повишаване на осведомеността, застъпничество за тяхната закрила и мобилизиране в тяхна защита.

Ето защо гражданското общество играе ключова роля за реализирането на ценностите, стоящи в основите на ЕС, които са залегнали в член 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Тази роля е призната от Договорите в член 11 от ДЕС, в който ЕС се ангажира с открит, прозрачен и редовен диалог с гражданското общество, и в член 15 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в който се призовава за гарантиране на участието на гражданското общество.

И все пак, действайки за защита или развитие на тези ценности, организациите на гражданското общество често стават мишени на политики и мерки, опитващи се да ограничат пространството, в което им е разрешено да работят. Свиването на гражданското пространство има много равнища – от създаването на неволни административни пречки до умишлени нападения срещу самото съществуване на гражданското общество и неговите представители. Подобни нападения подкопават принципите на правовата държава и влизат в противоречие с европейските ценности. Следователно положението с принципите на правовата държава не може да бъде напълно анализирано без изследване на гражданското пространство в Европа и в държавите членки.

Доказателства за известна степен на свиване на гражданското пространство могат да бъдат намерени в почти всички държави – членки на Съюза; това личи от последователните публикации на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA) и широк спектър от доклади на неправителствени организации и организации за защита на правата на човека, но също и международни организации като ОИСР или Съвета на Европа.

По-специално последният доклад на FRA, озаглавен „Protecting Civic Space in the EU“ (Защита на гражданското пространство в ЕС), публикуван на 22 септември 2021 г., се основава на задълбочен анализ, както и на интервюта и проучвания, проведени с

организации на гражданското общество през последните години, и дава изчерпателна и актуална картина на положението на гражданското пространство и неговите основни градивни елементи: цялостната институционална рамка, благоприятна регулаторна среда, достъп до устойчиви ресурси и финансиране, участие в изработването на законодателни актове и политики и поддържане на безопасно пространство за участниците от гражданското общество. За всяка от тези области FRA представя изобилни и документирани доказателства за основните тенденции, включително препратка към мерките, предприети в конкретни държави членки.

Настоящият доклад на Европейския парламент няма за цел да дублира работата на Агенцията за основните права и други организации, наблюдаващи състоянието на гражданското пространство и основните права. Целта му вместо това е да повиши политическото съзнание и да се съсредоточи върху улавянето на видовете предизвикателства, пред които са изправени участниците в гражданското общество – вместо примери за такива предизвикателства – и да предложи политики и мерки за справяне с тези проблеми.

Въздействието на мерките, предизвикващи възпиращ ефект

Политиките и мерките, предназначени да предизвикат възпиращ ефект върху гражданското пространство, са от особено значение, тъй като водят до автоцензура и възпират организациите на гражданското общество и гражданите, но също и определени професии (напр. съдии и журналисти) да упражняват своите граждански права или да осъществяват своята законна дейност.

Въпреки че естеството им може да бъде много разнообразно, подобни политики често съчетават неясни разпоредби, оставяйки голяма свобода на преценка на публичните органи с непропорционално високи потенциални санкции. Тяхното произволно прилагане често се използва за допълнително засилване на желаните възпиращ ефект. В определени случаи самата перспектива за тяхното прилагане може да има възпиращ ефект, който е достатъчно силен, за да предизвика автоцензура, без в действителност да е необходимо те да бъдат приложени. Не само чисто законодателните мерки, но и отрицателната реторика, стигматизацията, кампаниите за оклеветяване, тормозът, сплашването и инкриминирането също водят до възпиращи ефекти.

В някои от главите, посветени на отделните държави, в доклада на Комисията относно върховенството на закона вече се разглежда въпросът за възпиращите ефекти, но един по-систематичен подход, превръщащ възпиращите ефекти в ключов елемент, който да бъде наблюдаван в доклада относно върховенството на закона, би помогнал за по-нататъшното документиране на въздействието на подобни политики върху гражданското пространство и техните характеристики. От своя страна могат да бъдат инициирани допълнителни стратегически процедури за нарушение, като тази по дело С-78/18, където концепцията за „възпиращия ефект“ играе важна роля в заключението на Съда, че разглежданите мерки нарушават свободата на сдружаване.

Нападения, реч на омразата и сплашване се извършват и от частни лица, включително под формата на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, които налагат решителни действия на ЕС в съответствие с призивите на Парламента.

Появата на неправителствени организации, основани от правителството

По-малко документиран феномен, който настоящият доклад има за цел да подчертае, е появата на неправителствени организации, основани от правителството, предназначени да подкрепят политическата легитимност на властта.

Представяйки се като независими гласове, тези организации създават чувство на обществена подкрепа за политическите цели на властта. По този начин те застрашават основните градивни елементи на демокрацията, като публичен дебат и обсъждане, а присъствието им в публичната сфера подкопава активното гражданство, като така застрашават гражданското пространство в дългосрочен план.

Докато по-нататъшното проучване и документиране на явлениято биха помогнали за по-доброто разбиране на въздействието на тези практики, важно е да се гарантира, че са разработени механизми и стратегии, за да се гарантира, че средствата на ЕС не се предоставят на неправителствени организации, основани от правителството, или организации, които не зачитат ценностите на ЕС.

Всеобхватна стратегия на ЕС за гражданското общество

Значението на гражданското общество за постигането на целите на Съюза е отразено в широк спектър от политики и стратегии на ЕС. Те включват хоризонтални политики като стратегията за прилагане на Хартата на основните права или плана за действие за европейската демокрация, но също така и редица секторни политики, като например в областта на борбата с расизма, равенството за ЛГБТКИ+ лицата, приобщаването на ромите, правата на децата, хората с увреждания, правата на жертвите, правата на жените и интеграцията на мигрантите.

Програма „Граждани, равенство, права и ценности“ беше приета с увеличен бюджет в сравнение с първоначалното предложение на Комисията, а именно под силен натиск от страна на Парламента за допълване на фундаментално важните три направления с четвърто, насочено към ценностите на Съюза.

Европейската комисия също редовно подчертава важната роля, която играят организациите на гражданското общество за мониторинга на състоянието на принципите на правовата държава, демокрацията и основните права, по-специално приноса им за осигуряването на информация за изготвянето на годишния доклад относно върховенството на закона.

Въпреки това, макар Комисията да подчертава, че разчита на организациите на гражданското общество за насърчаването, наблюдението и защитата на ценностите на ЕС и реализирането на много политики на ЕС, нейният подход за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени организациите на гражданското общество, остава едновременно фрагментиран и непълен.

Поради това в настоящия доклад по собствена инициатива се призовава за стратегия на ЕС за гражданското общество, в която наистина и недвусмислено ще се признае ангажиментът на ЕС да защитава, насърчава и подкрепя гражданското общество и гражданското пространство. Тя следва да интегрира всички съществуващи инструменти и да ги допълни с нови, за да запълни съществуващите пропуски в

областта на мониторинга, предотвратяването, подкрепата и закрилата.

За да бъде всеобхватна, подобна стратегия следва да включва политическото признаване на гражданското общество като ключов партньор за институциите на ЕС, засилен и структуриран мониторинг на положението с гражданското пространство в държавите членки, нагласи за развитие и защита на регулаторната среда, в която те работят, включително предотвратяване и подкрепа, когато са обект на нападения, рамка за гарантиране на тяхната финансова устойчивост и мерки за гарантиране на действително участие в процесите на изготвяне на политики.

По-специално, що се отнася до мониторинга, въпреки тревожните тенденции и доказателства за нападения срещу организации на гражданското общество, годишният доклад на Комисията относно върховенството на закона продължава да включва само няколко параграфа за гражданското пространство в главата „Институционални въпроси, свързани с принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване“, като същевременно се признава, че когато пространството за действие на гражданското общество се свива, това е знак, че върховенството на закона е застрашено. Чрез една пълноправна глава, посветена на гражданското пространство, включително специфични за всяка държава препоръки, не само би била призната ключовата роля на организациите на гражданското общество, но също така би се спомогнало за изграждането на политически импулс, като по този начин ще се засили гласът на ЕС по отношение на защитата на гражданското общество.

Специфичните за всяка държава препоръки във всички глави на доклада относно върховенството на закона биха спомогнали за подобряване на ефективността на доклада, тъй като биха позволили не само да се направи равностметка на нарушенията, но и да се определят конкретни мерки за защита на ключови институции и участници, защитаващи принципите на правовата държава, демокрацията и основните права.

Ключова стъпка за това би било създаването на Индекс на европейското гражданско пространство, който ще структурира и систематизира мониторинга на гражданското пространство в държавите членки и ще даде възможност за наблюдение на неговото развитие във времето. Както се вижда в доклада на FRA, вече има разработени методологии и рамки за измерване на положението с гражданското пространство и те следва да бъдат надградени. След това индексът ще бъде включен в изготвянето на годишния доклад относно върховенството на закона.

В трите свързани части на доклада са изброени и свързани решаващите мерки и политики за защита на политическата и правната среда на организациите на гражданското общество, за предотвратяването и закрилата им от заплахи и нападения, за осигуряване на устойчиво финансиране и за гарантиране на достъп до изготвянето на политики.

17.1.2022

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

на вниманието на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа
(2021/2103(INI))

Докладчик по становище: Манон Обри

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по правни въпроси приканва водещата комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

Общи забележки

1. отбелязва с дълбока загриженост общото свиване на пространството за гражданското общество в някои държави членки, което представлява сериозна заплаха за върховенството на закона, демокрацията, основните права и други ценности на ЕС; със загриженост отбелязва, че положението се влоши значително по време на кризата с COVID-19;
2. подчертава, че през 2020 г. 57% от националните и местните организации на Европейския съюз, които отговориха на консултацията на Агенцията за основните права, заявиха, че ситуацията „се е влошила“ или „се е влошила значително“ в сравнение с предишни години¹⁵;
3. припомня, че гражданското пространство е средата, която позволява на гражданското общество да играе роля в политическия, икономическия и социалния живот на нашите общества, включително чрез достъп до информация, участие в диалог, изразяване на разногласие или несъгласие и обединяване за изразяване на възгледи¹⁶;
4. отбелязва, че в много държави членки организациите на гражданското общество се считат за ценни партньори за създателите на политики и уважаваните доставчици на услуги; признава, че едно жизнено и многообразно гражданско пространство изисква култура на активно участие; приветства участието на гражданското общество в застъпничеството за обществен интерес, в активизма и активния социален живот; изтъква значението на създаването на благоприятни

¹⁵ Доклад на Агенцията за основните права от 22 септември 2021 г., озаглавен „Protecting civic space in the EU“ (Защита на гражданското пространство в ЕС),

¹⁶ Насоки на ООН относно опазването и насърчаването на гражданското пространство.

условия за развитието на гражданското общество в ЕС;

Отговорността на държавите членки и техните задължения съгласно правото на ЕС и международното право

5. подчертава, че държавите членки носят основната отговорност за създаването и поддържането на благоприятна среда за гражданското общество и участието на обществеността, за да се гарантира свободата на гражданското общество, но в някои случаи не успяват да направят това или умишлено ограничават това пространство;
6. подчертава, че тази отговорност е установена от различни инструменти на международното право като правно задължение за държавите членки да гарантират, че гражданското общество е в състояние да процъфтява, и да закрилят организациите на гражданското общество, защитниците на правата на човека и тяхното гражданско пространство;
7. припомня, че тези инструменти на международното право включват Международния пакт за гражданските и политическите права, Европейската конвенция за правата на човека и по-конкретно Декларацията на ООН относно защитниците на правата на човека;
8. подчертава по-специално задължението на държавите членки да защитават и насърчават правата на свобода на сдружаване, мирни събрания и изразяване, както е подчертано в последните насоки на Организацията на обединените нации относно опазването и насърчаването на гражданското пространство;
9. насочва вниманието на държавите членки към препоръката на Комитета на министрите на Съвета на Европа от 28 ноември 2018 г. към държавите членки относно необходимостта от засилване на защитата и насърчаването на пространството на гражданското общество в Европа; отново потвърждава, че защитата и насърчаването на пространството на гражданското общество изисква от държавите членки да гарантират „благоприятна политическа и обществена среда“ за организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека;
10. припомня, че тези задължения са отразени и в правния ред на Европейския съюз, по-специално чрез Хартата;
11. поради това подчертава, че държавите членки носят основната отговорност за настоящите ограничения на пространството на гражданското общество в ЕС;

Законодателство и публични политики на държавите членки, насочени към контролиране и цензуриране на гражданското общество

12. осъжда всички опити на държавите членки да контролират, сплашват и възпират участниците от гражданското общество и да ги дискриминират на политическа основа или защото получават чуждестранно финансиране, включително чрез прекомерно регулиране на сектора посредством национално законодателство, създаване на пречки за тяхното създаване или функциониране, ограничаване на

финансирането, налагане на фалшиви и ненужни изисквания за одит, опити за делегитимизиране на сектора или участниците в него, подкрепа за НООП и приемане на други мерки с възпиращ ефект върху гражданското пространство;

13. осъжда централизирането на надзора на гражданското общество в няколко държави членки, който има за цел увеличаване на правителствения контрол върху организациите на гражданското общество;
14. изразява загриженост относно приемането на непропорционална разпоредба, криминализираща речта на живо и онлайн;
15. решително осъжда приемането от няколко държави членки, по-конкретно от унгарските, словенските и полските органи, на актове, които ограничават достъпа на неправителствени организации до финансиране и които са насочени конкретно срещу активисти, работещи в защита на правата на жените, ЛГБТИК+ лица, малцинства, мигранти и бежанци;
16. подкрепя организациите на гражданското общество, които провеждат кампании за равенство между половете и правата на жените, особено в Полша, където се провежда кампания за правото на безопасен и законен аборт, и остро осъжда опитите на правителството да свие пространството за активистите за правата на жените;

Трудности, пред които са изправени участниците от гражданското общество във връзка с финансирането

17. изразява съжаление относно недостатъчните усилия на някои държави членки и ги призовава да увеличат усилията си за улесняване и гарантиране на достъпа до стабилно дългосрочно финансиране за участниците от гражданското общество;
18. отбелязва, че предизвикателствата, пред които са изправени организациите на гражданското общество по отношение на финансирането, включват липса на достатъчно източници на финансиране, обременителни административни процедури за достъп до финансиране, липса на прозрачност и справедливост при разпределението на финансирането и ограничителни критерии за допустимост;
19. изразява съжаление относно възлагането от страна на публичните органи на дейности по обществени услуги на организации на гражданското общество в области като жилищно настаняване, здравеопазване, образование и убежище, което надхвърля балансираното сътрудничество на публичните органи с организации с нестопанска цел, които имат добър опит в работата със и за засегнатите лица, и не е подкрепено с достатъчно допълнителни ресурси; подчертава, че подобни практики на възлагане на дейности използват ресурсите на гражданското общество за изпълнението на отговорности на държавите и не оставят така необходимото пространство за публично участие на организациите на гражданското общество чрез застъпничество, стратегически съдебни спорове и публично образование;
20. осъжда приемането от някои държави членки на закони, ограничаващи достъпа до конкретни източници на финансиране, включително чуждестранно финансиране,

в умишлен опит да се заглушат и избирателно делегитимизират критично важни организации на гражданското общество и медии;

Незаконодателни заплахи, ограничаващи гражданското пространство

21. осъжда строгите ограничения, наложени от някои държави членки върху правото на свобода на словото, свободата на събиранията и правото на протест, независимо дали чрез забрана на демонстрации, включително чрез злоупотреба с мерки за извънредно положение, непропорционалното използване на насилие от страна на публичните органи или произволните арести на протестиращи за дейности, които не представляват престъпления;
22. изразява загриженост, че журналистите и представителите на гражданското общество в някои държави членки все по-често са обект на целенасочено насилие, заплахи, кампании за оклеветяване, актове на сплашване, изказвания, подбуждащи към омраза, и други форми на тормоз, както онлайн, така и офлайн, включително от страна на публичните органи;
23. осъжда враждебната реторика и кампаниите за опетняване от политически фигури и съюзнически медии, предназначени да подкопаят общественото доверие и подкрепа за организации на гражданското общество и защитниците на правата на човека и често предназначени да бъдат насочени към малцинствени групи като мигранти, бежанци и ЛГБТИК+ лица;
24. с дълбока загриженост отбелязва нарастващата враждебност на някои правителства и политически сили към академичните среди, които провеждат научни изследвания и изготвят анализи, противоречащи на тяхната идеология или политически дневен ред; подчертава, че това е сериозна заплаха за академичната свобода и правото на достъп до информация и знания;
25. осъжда нарастващите тенденции на затваряне на цифровото гражданско пространство и продължаващото влошаване на цифровите права;
26. осъжда увеличаването на криминализирането и съдебния тормоз на участници от гражданското общество, по-конкретно на тези, които работят с малцинствени групи, бежанци и други мигранти, тези, които работят срещу расизма, и тези, които работят за правата на жените, правата на сексуално и репродуктивно здраве и правата на ЛГБТИК+ лица; изразява загриженост във връзка с нарастващото използване на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността (SLAPP), от мощни публични и частни участници като начин за заглушаване и сплашване на независимите медии, журналисти и участници от гражданското общество; изразява съжаление относно публичното използване на словесно насилие и изказвания, подбуждащи към омраза, на институционално, политическо и журналистическо равнище с цел подкопаване на участниците от гражданското общество;
27. подчертава, че държавите са длъжни да разследват и защитават жертвите, когато кампаниите за оклеветяване, заплахите и атаките се осъществяват от страна на отделни представители на държавата или недържавни участници;

28. изразява дълбока загриженост относно нарастващото, неоправдано и диспропорционално използване на технологии за наблюдение в общественото пространство и подчертава заплахата, която това представлява за гражданското пространство;
29. изразява загриженост и осъжда наблюдението онлайн и офлайн на протестиращите; подчертава също така смразяващите ефекти, които наблюдението, насочено към журналисти и участници от гражданското общество, може да има в това отношение;
30. отбелязва със загриженост нарастващия тормоз на защитниците на правата на човека онлайн и офлайн, по-конкретно заплахи и атаки срещу правата на ЛГБТИК+ лица и защитниците на правата на жените и физическото местонахождение на техните организации; изразява също така загриженост относно неотдавнашните законодателни предложения, предназначени да попречат на такива организации да провеждат публични кампании;
31. призовава за незабавната отмяна от страна на държавите членки на закони и разпоредби, които изострят насилието спрямо протестиращите и ограничават свободата на участие в протест;

Ограничаване на пространството за гражданското общество по време на кризата с COVID-19

32. отбелязва, че макар пандемията от COVID-19 да подчерта стойността на и необходимостта от организациите на гражданското общество, те често трябваше да преодоляват значителни предизвикателства, за да продължат работата си, като цялостното пространство за гражданското общество беше по-ограничено по време на кризата;
33. изразява съжаление относно инструментализирането на кризата, предизвикана от COVID-19, от страна на някои правителства, които използват спешни мерки и ускорени процедури като възможност за ограничаване на обществения дебат и свободата на словото, събранията и сдруженията и въвежда закони и дискриминационни мерки, които не са свързани с пандемията;
34. призовава държавите членки да определят инструменти, с които да насърчават и стимулират действията на гражданското общество, особено в контекста на пандемията от COVID-19;

Препоръки за наблюдение и защита на пространството за гражданското общество в Европейския съюз

35. подчертава, че отговорността за положителното развитие на гражданското общество в ЕС носят както държавите членки, така и институциите на ЕС; счита, че са необходими действия на Съюза, включително законодателство в подкрепа на организациите на гражданското общество и организациите с нестопанска цел;
36. подчертава, че приемането на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ с бюджет от 1,55 милиарда евро е смислен отговор на предизвикателствата, пред

които е изправено гражданското общество в ЕС;

37. настоятелно призовава ЕС да даде пример и призовава Комисията да предложи всеобхватна стратегия на ЕС за насърчаване на свободата на изразяване на мнение, свободата на сдружаване и свободата на събранията за силно гражданско общество и динамично гражданско пространство и да даде насоки за това как правото на ЕС може да се използва за защита на гражданското пространство, като се признава неговата жизненоважна роля за насърчаването и прилагането на ценностите на ЕС; подчертава, че целта на тази стратегия следва да бъде установяването на конкретно определение за гражданско и демократично пространство, обединяването на съществуващите инструменти и разработването на ясни инструменти за политика, защита и отчетност с цел защита на гражданското пространство; счита, че тя следва, наред с това, да позволява смислен, открит, балансиран, прозрачен и редовен диалог между институциите на ЕС и гражданското общество, за да могат гражданите и сдруженията да обменят мненията си във всички области на действие на Съюза;
38. настоятелно призовава Комисията също така да проучи в този контекст как изготвянето, тълкуването или прилагането на регламентите и директивите на ЕС може да доведе до ненужни ограничения на гражданското пространство на национално равнище и да предостави насоки, за да се гарантира, че държавите членки спазват Хартата при прилагането на правото на ЕС;
39. призовава Комисията да разшири Европейския план за действие за демокрация с нова насока, посветена на засилването на усилията за предоставяне на образование относно демократичното гражданство и правата на човека в целия ЕС;
40. подкрепя Комисията в продължаването на нейната годишна работа по оценка и докладване относно принципите на правовата държава и я призовава да подобри своята навременност и ефективност; настоятелно призовава Комисията да използва стратегически годишния доклад относно прилагането на Хартата и годишния цикъл на преглед на принципите на правовата държава;
41. призовава Комисията да наблюдава предизвикателствата и атаките, пред които е изправено гражданското общество, и да включи в своите оценки специален раздел и препоръки по държави по този въпрос;
42. насърчава Комисията, в сътрудничество с държавите членки, да определи ефективни инструменти за наблюдение, подкрепа и защита на гражданското пространство в държавите членки;
43. отбелязва, че Европейският съюз е приел насоки за защитниците на правата на човека, които предоставят практически предложения за засилване на действията на Европейския съюз в тяхна подкрепа, които следва да се прилагат цялостно и в сътрудничество с държавите членки;
44. отбелязва, че с „CSO Meter“ (механизъм за измерване на организациите на гражданското общество), разработен в рамките на Европейския инструмент за съседство и Насоките на Генерална дирекция на Комисията за политика за

съседство и преговори за разширяване за подкрепа от ЕС на гражданското общество в държавите, участващи в процеса на разширяване, Европейският съюз парадоксално разработи по-специфични стандарти по отношение на зачитането на гражданското общество в държавите извън ЕС, отколкото в рамките на Европейския съюз;

45. настоятелно призовава Комисията по-специално да създаде европейски индекс за гражданско пространство за мониторинг на гражданското пространство в държавите членки;
46. подкрепя Комисията при наблюдението отблизо на ситуацията в държавите членки и при започването на производства за установяване на неизпълнение на задължения срещу държави членки, които произволно ограничават пространството на гражданското общество, възпрепятстват неговата работа или по друг начин неоснователно и диспропорционално ограничават основните свободи на изразяване, на събрания и сдружения; насърчава Комисията да поиска от Съда на ЕС да приема временни мерки, когато съществува риск от непоправима вреда;
47. настоятелно призовава Комисията спешно да използва в пълна степен Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092¹⁷ и да гарантира, че при прилагането на този регламент законните интереси на крайните получатели и бенефициентите са надлежно защитени;
48. признава, че атаките срещу гражданското пространство не могат да се разглеждат като отделни от по-широката тенденция на автократизация, настъпваща на глобално и национално равнище; признава, че тя е също така продукт на социално напрежение, свързано с нарастващи неравенства и дълъг процес на влошаване на социалното сближаване, което доведе до дълбоки социално-икономически, културни и географски разделения в рамките на нашите общества;
49. настоятелно призовава Комисията, ако се стигне до спиране на финансиране, включително по Механизма за възстановяване и устойчивост, от държави членки, които не спазват върховенството на закона или злоупотребяват със средства на ЕС, да гарантира, че организациите на гражданското общество не са засегнати и че финансирането се насочва директно към тях, за да могат да продължат работата си;
50. подкрепя създаването и балансираното и пропорционално функциониране на механизъм на ЕС за предупреждение и реагиране за нападения срещу участници от гражданското общество и защитници на правата на човека, за докладване на нападения, регистриране на сигнали, картографиране на тенденциите, предоставяне на навременна и целенасочена подкрепа на жертвите, предлагане на подходящи ответни действия на институциите на ЕС и предоставяне на информация за годишната оценка на Комисията относно принципите на правовата държава; в този контекст призовава Комисията и държавите членки да гарантират

¹⁷ Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза (ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 1).

редовни и съдържателни контакти с участниците от гражданското общество както на национално равнище, така и на равнището на ЕС;

51. настоятелно изисква Комисията да представи предложения за обвързващо законодателство на Съюза относно общи и ефективни защитни мерки за жертвите на SLAPP в целия Съюз, включително чрез директива, която да установи минимални стандарти за защита на участници, които законно се включват в публично участие срещу SLAPP, и предоставяне на достъп до правосъдие в държавата членка, от която е жертвата;
52. счита, че статут на транснационални асоциации и организации с нестопанска цел в ЕС би могъл да осигури допълнителен слой на защита на организациите на гражданското общество, изправени пред неоправдани пречки пред тяхното създаване и дейност.
53. призовава държавите членки и Европейския съюз да подобрят правната среда на организациите на гражданското общество и да облекчат условията за достъп до различни източници на финансиране, включително частно и чуждестранно финансиране;
54. призовава държавите членки и Европейския съюз да надхвърлят финансирането на проекти и да осигурят финансиране на основната инфраструктура и многогодишни цикли на финансиране, за да гарантират устойчивостта на гражданското общество;
55. отбелязва, че финансирането на организации с нестопанска цел често изисква съфинансиране и че изискването организациите с нестопанска цел да имат твърде висок дял от собствените ресурси може да бъде възпрепятстващо; поради това подчертава, че дялът на собствените ресурси, необходими за съфинансиране, следва да бъде оценен;
56. призовава държавите членки да предоставят достатъчно ресурси на своите национални институции за правата на човека, за да им позволят да се ангажират с участници от гражданското общество, и да наблюдават и да реагират на ограниченията на тяхното гражданско пространство;
57. призовава държавите членки да гарантират, че престъпленията, извършени срещу организации на гражданското общество и защитници на правата на човека, са правилно регистрирани, разследвани и преследвани в съда;

Ограничения по отношение на отворения и прозрачен диалог между публичните институции и гражданското общество, и препоръки

58. припомня значението на открития, прозрачен и постоянен диалог между институциите на Европейския съюз и гражданското общество и неговия принос за осъществяването на ценностите, целите и политиките на Съюза;
59. припомня, че що се отнася до институциите на ЕС, член 11 от ДЕС гласи, че „институциите предоставят чрез подходящи средства на гражданите и представителните организации възможността да изразяват и обменят публично

своите мнения във всички области на дейност на Съюза“, че „институциите поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество“ и че „с цел да осигури съгласуваност и прозрачност на дейността на Съюза, Европейската комисия провежда широки консултации със заинтересованите страни“;

60. призовава за приемане на иновативен механизъм въз основа на член 11 от ДЕС за гарантиране на справедливо и балансирано представителство на организациите на гражданското общество в законодателните процеси и процесите на вземане на решения в Европейския съюз; призовава за гарантиране на равен достъп до информацията от обществен интерес и на лица, отговорни за вземането на решения, както на равнището на държавите членки, така и на равнището на ЕС;
61. призовава по-специално Комисията в своите консултативни процеси да възстанови баланса между представители на корпоративни интереси и представители на други интереси, като права на работниците, социални права и опазване на околната среда, и да гарантира мерки срещу нелоялни практики на лобиране, които не са съвместими със справедливия и прозрачен диалог;
62. призовава за създаване на независим орган по етика, който може да предоставя насоки относно етични въпроси, да наблюдава спазването на етичните правила и да издава препоръки относно санкции срещу нелоялни лобистки практики и други нарушения, които биха могли да излагат на риск независимостта на институциите на ЕС;
63. призовава държавите членки, институциите на ЕС като цяло и Комисията по-специално да осигурят тясна консултация с гражданското общество по време на подготовката или прегледа на законодателството, което потенциално засяга гражданското пространство и свободи;
64. призовава Европейския съюз да гарантира, че методите на работа на Конференцията за бъдещето на Европа гарантират включването на гражданското общество;

Медийна концентрация и заплахи за справедливото представяне на гражданското общество

65. припомня, че независимата и висококачествена журналистика и организациите на гражданското общество играят решаваща роля като пазители на демокрацията и върховенството на закона, като държат властимащите отговорни и се борят с дезинформацията, невярната информация, външната политическа намеса и манипулация;
66. изразява съжаление във връзка с нарастващата концентрация на собствеността върху медиите за сметка на плурализма, независимостта и справедливото публично представителство на идеите и действията на организациите на гражданското общество; припомня, че независимата и отговорна журналистика, както и достъпът до плуралистична информация са ключови стълбове на демокрацията и че действията и приносът на гражданското общество са жизненоважни за процъфтяването на всяка демокрация; призовава държавите

членки да гарантират и поддържат независимостта на медиите от политически и икономически натиск, да гарантират медиен плурализъм и прозрачност;

67. изразява дълбока загриженост относно факта, че някои медии провеждат кампании за оклеветяване срещу участници от гражданското общество, включително когато тези кампании за оклеветяване са инициирани от правителството;
68. насърчава държавите членки да приемат закони за гарантиране на независимостта и плурализма на медиите, включително чрез въвеждане на демократични гаранции при управлението на медиите за защита на журналистите от враждебни акционери, гарантиране на повече прозрачност и регулиране на собствеността върху медиите, и ако е необходимо, реформиране на публичното финансиране на медии за насърчаване на демокрацията и гражданското участие в процесите на финансиране на медиите;

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	10.1.2022
Резултат от окончателното гласуване	+: 18 -: 4 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Pascal Arimont, Manon Aubry, Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Sergey Lagodinsky, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Marion Walsmann, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Patrick Breyer, Daniel Buda, Nacho Sánchez Amor, Bettina Vollath

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ

В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

18	+
PPE	Pascal Arimont, Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, Axel Voss, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Pascal Durand, Karen Melchior, Yana Toom, Adrián Vázquez Lázara
S&D	Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Bettina Vollath, Tiemo Wölken
The Left	Manon Aubry
Verts/ALE	Patrick Breyer, Sergey Lagodinsky

4	-
ECR	Raffaele Stancanelli
ID	Gunnar Beck, Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton

0	0

Легенда на използваните знаци:

+ : „за”

- : „против“

0 : „въздържал се”

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ОТ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	15.2.2022
Резултат от окончателното гласуване	+: 53 -: 10 0: 6
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Magdalena Adamowicz, Abir Al-Sahlan, Konstantinos Arvanitis, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Emil Radev, Paulo Rangel, Karlo Ressler, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Birgit Sippel, Sara Skyttedal, Vincenzo Sofo, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Malin Björk, Tanja Fajon, Daniel Freund

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

53	+
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Nuno Melo, Emil Radev, Paulo Rangel, Karlo Ressler, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Tomas Tobé, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Anna Júlia Donáth, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Yana Toom
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik
The Left	Konstantinos Arvanitis, Malin Björk, Clare Daly, Cornelia Ernst
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn

10	-
PPE	Nadine Morano
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel de Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
ECR	Jorge Buxadé Villalba
NI	Milan Uhrík

6	0
S&D	Maria Grapini
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Patryk Jaki, Assita Kanko, Vincenzo Sofo, Jadwiga Wiśniewska

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“:

0 : „въздържал се“